

Jak oslavovali státní svátek?

Vzdělávací cíl: Žáci díky analýze fotografie májových oslav z roku 1980 získávají představu o podobě a společenské funkci oslav v letech normalizace. Formulují další otázky, které umožní lépe porozumět každodenní perspektivě života v diktatuře.

Keywords: normalizace, každodennost, oslava výročí, historický význam, otevíráme otázku

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIE (5 min.)

Prohlížení fotografie pomocí lupy.

2 POPIS FOTOGRAFIE (5 min.)

Označování a popis jednotlivých prvků výzdoby radnice. Četba popisku.

Snímek zachycuje májové oslavy před budovou radnice v Poličce v roce 1980. Na fasádě domu je množství nápisů, obrazů a symbolů. Žáci si mohou všimnout portrétů Engelse, Marxe, Lenina a Gottwalda, přičemž není nutné, aby je všechny identifikovali. Důležité jsou též letopočty, zkratky názvů států, symbol hvězdy, prapory a nápis připomínající XV. sjezd KSČ a výročí osvobození.

3 POPIS DĚNÍ NA FOTOGRAFII (5 min.)

Zápis do textového pole. Odpovídání na otázku: **?** Kdo se účastnil oslavy státního svátku?

Žáci mohou postřehnout, že lidé na fotografii zauímají různé pozice, jež zřejmě odrážejí jejich společenský význam. Někdo stojí na tribuně, někdo pod tribunou čelem k publiku, jiní u zdi radnice s transparenty či v přítomné kapele, většina lidí je v davu posluchačů. Důležité detaily (lidové a pionýrské kroje, uniformy, medaile, hudební nástroje či transparenty) mohou posloužit k interpretaci fotografie.

4 INTERPRETACE (10 min.)

Žáci do textových polí odpovídají na závěrečné otázky a shrnují výsledky

pátrání: **?** Co bylo podle vás smyslem oslavy a proč se jí lidé účastnili?

? Co byste se o fotografii nebo události chtěli ještě dozvědět?

Výklady smyslu veřejných oslav mohou být různé. Ideologická rovina svátku spočívá v odkazování na vůdčí roli KSČ a připomínání závěrů XV. sjezdu závazných pro celou společnost. Připomínání osvobození od nacismu v letech normalizace současně posilovalo pozitivní obraz Rudé armády a Sovětského svazu, narušený okupací ze srpna 1968. Žáci se zpravidla zajímají, zda účast byla vynucená a proč se zapojilo tolik lidí. Učitel může potvrdit, že účast byla vynucována různými formami sociální kontroly (povinná účast škol, postihů v zaměstnání), ale současně bylo možné zaujmát i další strategie. Pro běžné občany, žijící na rozdíl od centra na periferii, mohly květnové oslavy být vítaným narušením rytmu pracovních dní, zábavou a příležitostí pro setkávání s lidmi i vzpomínání na blízké, kteří válku nepřežili.

Další možnosti zapojení do výkladu:

Cvičení generuje nové otázky a vybízí ke srovnání se situací v obci, kde žáci žijí/studují. Můžete využít školní kroniku, pokud je dostupná, a seznámit žáky s průběhem obdobných akcí přímo na vaší škole. Lépe pak porozumí politickému rozměru oslav. Žáci se mohou dotázat prarodičů, jak prožívali svátky v době komunismu, nebo vyhledat bývalé žáky školy. Mohou se vypravit do centra obce a oslovit náhodné pamětníky s prosbou o vysvětlení toho, co se na fotografii odehrává. Osobní vzpomínky na podobné slavnosti mohou výrazně obohatit interpretační fázi práce s fotografií.